Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

18 päivänä joulukuuta 2025*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kilpailu – SEUT 102 artikla – Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö – Tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatio – Tekijänoikeudella suojattujen teosten saataville asettamista koskevan lisenssin myöntämisestä veloitetut hinnat – Majoitusliikkeet – Laskentamenetelmä – Huoneiden käyttöasteen huomiotta jättäminen – Kohtuuttomat hinnat

Asiassa C-161/24,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Krajský soud v Brně (Brnon maakunnallinen tuomioistuin, Tšekki) on esittänyt 29.2.2024 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen samana päivänä, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

OSA, z.s., aiemmin OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.,

vastaan

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Lycourgos sekä tuomarit O. Spineanu-Matei (esittelevä tuomari), S. Rodin, N. Piçarra ja N. Fenger,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Illéssy,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.3.2025 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– OSA, z.s., edustajinaan V. Bernard, R. Neruda ja L. Štiková Gachová, advokáti,

– Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, edustajinaan A. Drbal, H. Malíková ja P. Mlsna,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään M. Morales Puerta,

* Oikeudenkäyntikieli: tšekki.

– Ranskan hallitus, asiamiehinään R. Bénard ja T. Lechevallier,

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Arsenidou, B. Ernst, M. Monfort ja P. Němečková,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.6.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 102 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä OSA, z.s., aiemmin OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. (jäljempänä OSA), joka on Tšekin oikeuden mukainen tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatio (jäljempänä yhteishallinnointiorganisaatio), ja toisaalta Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (kilpailuviranomainen, Tšekki; jäljempänä Tšekin kilpailuviranomainen) ja jossa on kyse päätöksestä, jolla kyseinen viranomainen määräsi OSA:lle seuraamuksia SEUT 102 artiklan rikkomisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 SEUT 102 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sisämarkkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;

– –”

4 Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 3 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus välittää yleisölle teoksia ja oikeus saattaa muu aineisto yleisön saataviin”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”

Tšekin oikeus

5 Tekijänoikeudesta, lähioikeuksista ja tiettyjen lakien muuttamisesta annetun lain nro 121/2000 (tekijänoikeuslaki) (zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)), sellaisena kuin se oli voimassa 6.11. 2014 saakka, 23 §:ssä taattiin tekijöille oikeus korvaukseen vastikkeena heidän teostensa käyttämisestä, kun teokset asetetaan yksityishuoneisiin majoittuneiden henkilöiden saataville television tai radion välityksellä.

6 Kilpailun suojaamisesta 4.4.2001 annetun lain nro 143/2001 (zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 11 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Määräävän aseman väärinkäyttö muiden kilpailijoiden tai kuluttajien vahingoksi on kielletty. Määräävän aseman väärinkäyttönä pidetään erityisesti

a) kohtuuttomien kauppaehtojen välitöntä tai välillistä määräämistä muiden markkinatoimijoiden kanssa tehdyissä sopimuksissa, erityisesti sellaiseen suoritukseen pakottamista, joka sopimusta tehtäessä on huomattavassa epäsuhdassa tarjottuun vastikkeeseen nähden

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että OSA on yksi kuudesta yhteishallinnointiorganisaatiosta Tšekissä ja että sillä on määräävä asema merkityksellisillä markkinoilla.

8 Tšekin kilpailuviranomainen totesi 18.12.2019 tekemällään päätöksellä, että OSA oli 19.5.2008 ja 6.11.2014 välisenä aikana perinyt Tšekin tasavallassa toimivilta hotellimajoituspalvelujen tarjoajilta tekijänoikeudella suojattujen teosten käyttämisestä televisio- ja radiovastaanottimien avulla tekijänoikeuskorvauksia, joiden hinnoittelussa oli ilman objektiivista perustelua jätetty huomiotta asianomaisten majoitusliikkeiden käyttöaste. Kyseisen päätöksen mukaan OSA oli näin ollen vaatinut tekijänoikeuskorvauksien maksamista tyhjistä huoneista, joissa tällaisia teoksia ei ollut lainkaan käytetty.

9 Tšekin kilpailuviranomainen katsoi, että OSA oli tällä käytännöllä asettanut kohtuuttomia kauppaehtoja tekijänoikeudella suojattujen teosten käyttöön myönnettävien lisenssien kansallisilla markkinoilla. Kyseinen viranomainen piti tätä käytäntöä SEUT 102 artiklassa ja vastaavissa Tšekin kilpailulainsäädännön säännöksissä kiellettynä määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä. Näin ollen se määräsi OSA:n maksettavaksi 10 676 000 Tšekin korunan (CZK) (n. 429 000 euroa) suuruisen sakon ja kielsi OSA:ta soveltamasta kyseistä käytäntöä.

10 OSA teki tästä päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka Tšekin kilpailuviranomaisen pääjohtaja hylkäsi 23.11.2020 tekemällään päätöksellä.

11 OSA nosti viimeksi mainitusta päätöksestä kanteen Krajský soud v Brněssa (Brnon maakunnallinen tuomioistuin, Tšekki), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.

12 Kyseisen tuomioistuimen mukaan pääasian asianosaisten kesken on riidatonta, että OSA:lla on Tšekissä ”tosiasiallinen monopoli” tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnin alalla ja että 19.5.2008 ja 6.11.2014 välisenä aikana OSA veloitti majoitusliikkeiltä korvauksia vastikkeena suojattujen teosten levittämisestä huoneisiin sijoitettujen televisio- ja radiovastaanottimien avulla riippumatta siitä, käytettiinkö huoneita vai ei. Asianosaiset ovat sen sijaan erimielisiä siitä, miten unionin tuomioistuimen määräävän markkina-aseman väärinkäytön käsitettä koskevaa oikeuskäytäntöä on tulkittava ja miten sitä on sovellettava pääasian oikeudenkäynnissä.

13 OSA:n mukaan Tšekin kilpailuviranomaisen olisi pitänyt tutkia, voitiinko sen hinnoittelukäytäntöä pitää väärinkäyttönä, kun otetaan huomioon 14.2.1978 annetussa tuomiossa United Brands ja United Brands Continentaal v. komissio (27/76, EU:C:1978:22) vahvistetut kriteerit, joita sovellettiin yhteishallinnointiorganisaatioihin liittyvässä erityisessä asiayhteydessä 14.9.2017 annetussa tuomiossa Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aentūra – Latvijas Autoru apvienība (C-177/16, EU:C:2017:689) ja 25.11.2020 annetussa tuomiossa SABAM (C-372/19, EU:C:2020:959; jäljempänä tuomio SABAM).

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, ettei unionin tuomioistuin ole vielä ottanut kantaa siihen, voidaanko SEUT 102 artiklassa tarkoitettuna määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä pitää sitä, ettei majoitusliikkeiden huoneiden käyttöastetta oteta huomioon tekijänoikeuskorvausten hinnoittelussa.

15 Kyseinen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että sen on tutkittava OSA:n väitteet, joiden mukaan oikeusriitaa ei voida ratkaista yksinkertaisesti soveltamalla tuomiossa SABAM vahvistettuja periaatteita. OSA on vedonnut siihen, että kyseinen tuomio koski tekijänoikeusmaksujen maksamista teoksista, joita ei ollut käytetty musiikkifestivaalin yhteydessä, vaikka ne oli asetettu saataville. OSA:n mukaan on niin, että vaikka vaatimus tekijänoikeuskorvauksien maksamisesta on viimeksi mainitussa asiayhteydessä kohtuuton, on kuitenkin kohtuullista vaatia vuotuisen tekijänoikeuskorvauksen maksamista teosten asettamisesta saataville majoitusliikkeen huoneissa riippumatta kyseisen liikkeen käyttöasteesta, paitsi sellaisten huoneiden osalta, jotka ovat tyhjillään koko vuoden ajan.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa toiseksi, ettei unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ilmeisesti ole vahvistettu konkreettisia arviointiperusteita, joiden perusteella voitaisiin ratkaista, onko sitä, ettei majoitusliikkeen huoneiden käyttöastetta oteta huomioon tekijänoikeuskorvauksen laskemisen yhteydessä, arvioitava SEUT 102 artiklan soveltamisen yhteydessä kohtuuttomien hintojen määräämistä mahdollisesti merkitsevänä käytäntönä, kuten OSA väittää, vai kyseisessä määräyksessä tarkoitettuna kohtuuttomien kauppaehtojen määräämistä mahdollisesti merkitsevänä käytäntönä, kuten Tšekin kilpailuviranomainen katsoo.

17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo jälkimmäisen vaihtoehdon varalta, että olisi edelleenkin määritettävä arviointiperusteet, joiden perusteella kauppaehdon voidaan todeta olevan kohtuuton. Tältä osin OSA katsoo, että kolmen kumulatiivisen kriteerin on täytyttävä. Ensimmäiseksi kauppaehdolla ei saa olla yhteyttä sopimuksen tarkoitukseen tai kauppaehto ei saa olla välttämätön sopimuksen toivotun vaikutuksen saavuttamiseksi. Toiseksi kauppaehdosta on aiheuduttava vahinkoa toiselle sopimuspuolelle. Kolmanneksi kauppaehto ei saa olla asianmukainen eikä kohtuullinen. Tšekin kilpailuviranomainen sitä vastoin korostaa, etteivät Euroopan komissio tai unionin tuomioistuimet ole soveltaneet tällaisia arviointiperusteita ja että nyt käsiteltävässä asiassa on riittävää tutkia, oliko OSA:n asettama kauppaehto perusteltu ja oikeasuhteinen.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo myös, että jos tämän tuomion 16 kohdassa mainittu ensimmäinen vaihtoehto hyväksyttäisiin, olisi vielä tarpeen määrittää, voidaanko OSA:n hinnoittelukäytäntöä pitää SEUT 102 artiklan vastaisena sillä perusteella, että siinä määrätään kohtuuttomista hinnoista. Unionin tuomioistuimen tulkinnan avulla voitaisiin selventää, voidaanko 14.2.1978 annettuun tuomioon United Brands ja United Brands Continentaal v. komissio (27/76, EU:C:1978:22) perustuvia arviointiperusteita soveltaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian yhteydessä ja miten niitä siinä tapauksessa voidaan soveltaa.

19 Kolmanneksi kyseinen tuomioistuin katsoo, että sen selvittämiseksi, täyttyvätkö SEUT 102 artiklassa tarkoitetun rikkomisen tunnusmerkit, on ratkaistava kysymys siitä, oliko Tšekin kilpailuviranomaisella velvollisuus osoittaa, että kyseessä olevalla hinnoittelukäytännöllä oli ollut kilpailunvastainen vaikutus, vai saattoiko kyseinen viranomainen tukeutua pelkkään kilpailun vääristymisen vaaraan.

20 Neljänneksi ja viimeiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko SEUT 102 artiklan rikkomisen toteamiseksi tarpeen osoittaa, että OSA:n hinnoittelukäytäntö on vaikuttanut tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vai riittääkö sen osoittaminen, että tällainen vaikutus oli kohtuudella odotettavissa.

21 Tässä tilanteessa Krajský soud v Brně päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko [SEUT] 102 artiklan [toisen kohdan] a alakohtaa tulkita siten, että kyseisessä artiklassa tarkoitettuna määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä pidetään sellaisen yhteishallinnointiyhteisön toimintaa, jolla on tosiasiallinen monopoliasema jäsenvaltiossa ja joka perii majoituspalveluja tarjoavilta yrityksiltä maksuja sellaisen lisenssin tarjoamisesta, joka koskee tekijänoikeudella suojattujen teosten asettamista saataville asiakkaiden henkilökohtaiseen majoitukseen tarkoitetuissa huoneissa sijaitsevien televisio- ja radiovastaanottimien välityksellä, kyseisten majoitusliikkeiden yksittäisten huoneiden todellisesta käyttöasteesta riippumatta?

2) Jos ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan myöntävästi, onko tällaista käytäntöä arvioitava a) kohtuuttomien kauppaehtojen vai b) kohtuuttomien hintojen määräämisen näkökulmasta?
   [a)] Jos oikea arviointiperuste on kohtuuttomien kauppaehtojen määrääminen, millaista konkreettista testiä on [käytettävä tämän arvioimiseksi]?
   [b)] Jos oikea arviointiperuste on kohtuuttomien hintojen määrääminen, millaista konkreettista testiä on [käytettävä tämän arvioimiseksi] – tavanomaisesti käytettävää United Brands -testiä vai jotain sen mukautettua versiota?

3) Onko SEUT 102 artiklan [toisen kohdan] a alakohdan rikkomisen osoittamiseksi ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetun menettelyn osalta osoitettava todelliset tai mahdolliset kielteiset vaikutukset kilpailuun (mukaan lukien kuluttajien hyvinvointiin ja määräävän aseman väärinkäyttöön liittyvät vaikutukset)?

4) Onko SEUT 102 artiklan [toisen kohdan] a alakohdan rikkomisen osoittamiseksi ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetun menettelyn osalta osoitettava, että se on omiaan vaikuttamaan tuntuvasti unionin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vai riittääkö perusteltu oletus siitä, että tällainen vaikutus voi syntyä, eikä vaikutuksen tosiasiallista laajuutta tarvitse tutkia?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

22 Kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että se, että yhteishallinnointiorganisaatio ei ota huomioon majoitusliikkeiden käyttöastetta laskiessaan korvauksia, jotka on maksettava vastikkeena majoitusliikkeille myönnetystä lisenssistä tekijänoikeudella suojattujen teosten asettamiseen saataville, merkitsee määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, joka muodostuu kohtuuttomasta hinnoittelukäytännöstä tai muista kohtuuttomista kauppaehdoista.

23 Aluksi on muistutettava, että tekijöillä on direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdan nojalla luonteeltaan ehkäisevä oikeus, jonka perusteella he voivat puuttua sellaiseen yleisölle välittämiseen, johon heidän teostensa mahdolliset käyttäjät saattaisivat ryhtyä, ja kieltää tällaisen välittämisen (tuomio 20.6.2024, GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Majoitusliikkeiden osalta unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että sellaisten radio- tai televisiolaitteiden saattaminen saataville, jotka ottavat vastaan signaaleja ja siten mahdollistavat suojattujen teosten levittämisen majoitusliikkeiden huoneissa, on kyseisessä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämistä, jolla asiakkaille annetaan pääsy tällaisiin lähetyksiin, eikä tällöin ole ratkaisevaa, käyttävätkö asiakkaat tätä mahdollisuutta (ks. vastaavasti tuomio 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, 43 kohta ja tuomio 20.6.2024, GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Tältä osin unionin tuomioistuin on katsonut, että tavallisesti majoitusliikkeen asiakkaat vaihtuvat nopeasti ja että kyseessä on yleensä varsin huomattava määrä henkilöitä, joten heitä on pidettävä yleisönä (ks. vastaavasti tuomio 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, 38 kohta).

26 Lisäksi toimintaa, jossa majoitusliike järjestää asiakkailleen mahdollisuuden saada yleisradioitu teos saatavilleen, on pidettävä sellaisena lisäpalvelujen tarjoamisena, jonka tavoitteena on tietyn hyödyn saaminen, sillä kyseisen palvelun tarjoaminen vaikuttaa hotellin luokitukseen ja siten huoneiden hintaan (ks. vastaavasti tuomio 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, 44 kohta).

27 Tämän jälkeen on muistutettava, että yhteishallinnointiyhteisön, jolla on monopoli hallinnoida suojattujen teosten tiettyä ryhmää koskevia tekijänoikeuksia jäsenvaltion alueella ja joka tekijänoikeuskorvauksien maksamista vastaan asettaa nämä teokset talouden toimijoiden saataville, jotta nämä voisivat välittää ne yleisölle, on katsottava olevan yritys, joka on määräävässä asemassa sisämarkkinoiden merkittävällä osalla SEUT 102 artiklassa tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio SABAM, 26 ja 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kuten tämän tuomion 7 kohdassa on todettu, nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että OSA:lla on tällainen määräävä markkina-asema.

28 Lisäksi on todettava, että kun tällaisen yhteishallinnointiorganisaation menettelyn väitetty kohtuuttomuus koskee näiden korvausten tasoa eli käytettyä hintaa sellaisenaan eikä muita käyttöön asettamisen ehtoja, tätä hinnoittelua on arvioitava kohtuuttomia hintoja koskevien kriteerien perusteella.

29 Tällainen menettely voi siten merkitä SEUT 102 artiklassa kiellettyä väärinkäyttöä, jos kyseinen elin perii näiden maksujen tasoa vahvistaessaan kohtuuttoman hinnan, joka ei ole järkevässä suhteessa sen tarjoaman palvelun taloudelliseen arvoon. Maksujen mahdollista kohtuuttomuutta on arvioitava kaikkien asiaan liittyvien seikkojen valossa (ks. vastaavasti tuomio SABAM, 28 ja 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Tältä osin on otettava huomioon suoritetun yhteishallinnointipalvelun taloudellinen arvo sellaisenaan sekä myös teosten käytön luonne ja laajuus sekä kyseisestä käytöstä syntyvä taloudellinen arvo (ks. vastaavasti tuomio SABAM, 30 kohta).

31 Vaikka signaalin ja radio- tai televisiolaitteiden asettaminen saataville majoitusliikkeen huoneissa on tämän tuomion 24 kohdassa muistutetuin tavoin direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämistä siitä riippumatta, käyttääkö majoitusliikkeessä läsnä oleva yleisö hyväksi näin annettua mahdollisuuttaan saada nämä teokset saatavilleen vai ei, SEUT 102 artiklan kannalta on sitä vastoin katsottava, että yleisöön kuuluvien henkilöiden lukumäärä on merkityksellinen seikka arvioitaessa yhtäältä tekijänoikeudella suojattujen teosten potentiaalisen käytön laajuutta ja toisaalta tämän tuomion 26 kohdassa tarkoitettua hyötyä, jonka majoitusliike voi saada yhteishallinnointiorganisaatiolta ostamastaan lisenssistä. Näin ollen majoitusliikkeiden käyttöaste on seikka, joka on otettava huomioon arvioitaessa tilastomallin tai muiden kriteerien avulla – kunhan ne ovat objektiivisia, vakaita, helposti saatavilla ja tarkistettavissa olevia – teosten käytön laajuutta ja niiden käytön taloudellista arvoa ja siten määritettäessä, ovatko lisenssimaksut, jotka mahdollistavat teosten yleisölle välittämisen, SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”kohtuuttomia”.

32 Tältä osin ei ole mitään perustetta katsoa, että majoitusliiketoimintaan liittyvissä tilanteissa ei olisi merkitystä unionin tuomioistuimen tuomion SABAM 30 ja 41 kohdassa mainitulla ja täsmennetyllä oikeuskäytännöllä, jonka mukaan suojattujen teosten yleisölle välittämisestä maksettavaa vastiketta, jota yhteishallinnointiorganisaation vahvistama tekijänoikeuskorvaus merkitsee, on arvioitava teosten käytön luonteen ja laajuuden sekä näiden teosten taloudellisen käytön arvon perusteella, joka riippuu muun muassa mainittuja teoksia lopulta käyttävien henkilöiden todellisesta määrästä.

33 Näin ollen ei voida lähtökohtaisesti hyväksyä sitä, että yhteishallinnointiorganisaatio vaatii majoitusliikkeiltä korvauksia, joissa ei oteta huomioon sitä, että asiakkailla ei ole pääsyä merkittävään osaan niiden huoneista esimerkiksi liikkeen toiminnan kausittaisen supistamisen, uudistustöistä johtuvan osittaisen sulkemisen taikka terveyskriisin kaltaisen poikkeuksellisen tilanteen vuoksi.

34 Yhteishallinnointiorganisaation perimässä maksussa, joka voi perustua kiinteisiin tariffeihin, olisi yleisemminkin otettava huomioon ainakin arvio tekijänoikeudella suojattujen teosten tosiasiallisen käytön määrästä (ks. vastaavasti tuomio SABAM, 50 kohta).

35 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, mukaan lukien majoitusliikkeiden käyttöastetta koskevien tietojen saatavuus ja luotettavuus sekä olemassa olevat tekniset välineet (ks. vastaavasti tuomio SABAM, 55 kohta), ja arvioitava, oliko

OSA:n mahdollista ottaa maksuja vahvistaessaan huomioon majoitusliikkeiden ennakoitavissa oleva käyttöaste ilman, että OSA:n ja suojattujen teosten käyttäjien välisten sopimusten hallinnoinnista ja tekijänoikeudella suojattujen teosten käytön valvonnasta OSA:lle aiheutuvat kustannukset kasvaisivat suhteettomasti.

36 Näin ollen ei voida sulkea pois sitä, että OSA:n soveltamaa tekijänoikeuskorvauksien laskentatapaa, jossa ei oteta huomioon majoitusliikkeiden käyttöastetta, on pidettävä SEUT 102 artiklassa tarkoitettuna väärinkäyttönä. Siinä tapauksessa, että tekijänoikeuskorvauksien laskentamenetelmää, jossa otetaan huomioon tämä käyttöaste, voitaisiin käyttää kohtuullisin kustannuksin ja se merkitsisi korvausten määrän huomattavaa alentamista, korvausten nykyisen laskentamenetelmän käytön voitaisiin katsoa johtavan SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin kohtuuttomiin hintoihin.

37 Edellä esitetty päätelmä ei vaikuta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen velvollisuuteen ottaa huomioon kaikki muut seikat, joilla on myös merkitystä arvioitaessa, onko korvausten taso kohtuullinen vai ei. Tällaiset seikat voivat tukea tai kumota indisiota määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä, joka voi mahdollisesti perustua majoitusliikkeiden käyttöasteen huomiotta jättämiseen.

38 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että silloin, kun yhteishallinnointiorganisaatio vahvistaa korvausten tason, joka on huomattavasti korkeampi kuin muissa jäsenvaltioissa perityt maksut, edellyttäen, että maksujen tasoa on vertailtu yhdenmukaisin perustein, tätä eroa on pidettävä osoituksena määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Tältä osin on asianmukaista verrata sen hintoja naapurivaltioissa ja muissa jäsenvaltioissa sovellettaviin hintoihin, joita on korjattu ostovoimapariteettia ilmaisevalla indeksillä, edellyttäen, että viitevaltiot on valittu objektiivisten, asianmukaisten ja todennettavissa olevien perusteiden mukaisesti ja että vertailun perusta on yhtenäinen (ks. vastaavasti tuomio 14.9.2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aāentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 38 ja 51 kohta).

39 Lopuksi siitä kysymyksestä, edellyttääkö yhteishallinnointiorganisaation veloittamien hintojen mahdollisen kohtuuttomuuden arviointi OSA:n väitteissä esitetyin tavoin sen tarkistamista, onko kyseiselle organisaatiolle tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten ja sovellettujen hintojen välillä kohtuuton epäsuhta, on riittävää todeta, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan hintojen ja kustannusten vertailu ei ole pakollista tässä arvioinnissa, koska muilla menetelmillä voidaan määrittää, ovatko käytetyt hinnat liian suuria (ks. vastaavasti tuomio 14.9. 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aāentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 36 ja 37 kohta ja tuomio SABAM, 31 kohta).

40 Kahteen ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että se, että yhteishallinnointiorganisaatio ei ota huomioon majoitusliikkeiden käyttöastetta laskiessaan korvauksia, jotka on maksettava vastikkeena majoitusliikkeille myönnetystä lisenssistä tekijänoikeudella suojattujen teosten asettamiseen saataville, voi kaikista merkityksellisistä seikoista riippuen antaa osaltaan aihetta todeta määräävän markkina-aseman väärinkäyttö, joka muodostuu kohtuuttomasta hinnoittelukäytännöstä, edellyttäen että tarkistetaan, onko näiden maksujen taso liian korkea suhteessa teosten käytön luonteeseen ja laajuuteen sekä käytöstä syntyvään taloudelliseen arvoon.

Kolmas kysymys

41 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että määräävän markkina-aseman väärinkäytön toteaminen edellyttää, että kilpailuviranomainen osoittaa, että kyseisellä menettelytavalla on todellinen vaikutus kilpailuun ja erityisesti kuluttajien hyvinvointiin.

42 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 102 artiklan tarkoituksena on määrätä seuraamuksia paitsi menettelytavoista, jotka ovat omiaan aiheuttamaan välitöntä vahinkoa kuluttajille, myös menettelytavoista, jotka aiheuttavat kuluttajille välillisesti vahinkoa, koska niillä puututaan toimivan kilpailun rakenteeseen (tuomio 12.5.2022, Servizio Elettrico Nazionale ym., C-377/20, EU:C:2022:379, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Kilpailuviranomainen täyttää siis sille kuuluvan todistustaakan, jos se osoittaa, että määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen menettelytavalla voidaan käyttämällä muita kuin normaaliin kilpailuun kuuluvia keinoja tai resursseja vahingoittaa toimivan kilpailun rakennetta, eikä kilpailuviranomaisen tarvitse osoittaa, että mainitulla menettelytavalla on lisäksi kyky aiheuttaa välitöntä vahinkoa kuluttajille. Asianomainen määräävässä markkina-asemassa oleva yritys voi kuitenkin välttyä SEUT 102 artiklassa määrätyn kiellon soveltamiselta osoittamalla, että kyseessä olevasta menettelytavasta mahdollisesti aiheutuva toimivan kilpailun rakenteen vahingoittaminen tasoitetaan tai jopa ylitetään kuluttajiin kohdistuvilla myönteisillä vaikutuksilla (ks. vastaavasti tuomio 12.5.2022, Servizio Elettrico Nazionale ym., C-377/20, EU:C:2022:379, 47 kohta ja tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 202 kohta).

44 Kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että määräävän markkina-aseman väärinkäytön toteamiselle on riittävät perusteet silloin, kun on osoitettu, että kyseinen menettelytapa voi vahingoittaa toimivan kilpailun rakennetta, eikä ole tarpeen osoittaa, että mainitulla menettelytavalla on lisäksi kyky aiheuttaa välitöntä vahinkoa kuluttajille.

Neljäs kysymys

45 Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että kilpailuviranomaisen on osoitettava, että väärinkäyttö vaikuttaa tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

46 Tästä on todettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 101 ja SEUT 102 artiklassa mainitun, vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan koskevan edellytyksen tulkinnan ja soveltamisen tulee perustua tämän edellytyksen tarkoitukseen eli unionin oikeuden ja jäsenvaltioiden oikeuden soveltamisalan keskinäiseen rajaamiseen kilpailuoikeuden alalla. Unionin oikeus käsittää näin ollen kaikki yhteistoimintajärjestelyt ja menettelyt, jotka voivat vaarantaa jäsenvaltioiden välisen vapaan kaupan siten, että jäsenvaltioiden välisten sisämarkkinatavoitteiden toteutumista haitataan, erityisesti eristämällä kansalliset markkinat taikka muuttamalla sisämarkkinoiden kilpailurakennetta (tuomio 14.9.2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Jotta päätös, sopimus tai menettelytapa on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on oltava nähtävissä riittävällä todennäköisyydellä ja kaikkien asiaan vaikuttavien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, että niillä voi tosiasiallisesti tai mahdollisesti olla suoraa tai välillistä vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tavalla, joka voisi haitata jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinoiden toteuttamista. Tämän lisäksi vaaditaan, ettei tämä vaikutus ole vähäistä (tuomio 14.9.2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että monopoliasemassa olevan yhteishallinnointiorganisaation soveltamilla hinnoilla voi olla vaikutus rajat ylittävään kauppaan, joten SEUT 102 artiklaa sovelletaan tällaiseen tilanteeseen. Jäsenvaltioiden väliseen kauppaan voidaan nimittäin vaikuttaa sellaisen yhteishallinnointiorganisaation hinnoittelukäytännöillä, joka on monopoliasemassa jäsenvaltiossaan ja joka hallinnoi siellä kyseisen valtion kansalaisille kuuluvien tekijänoikeuksien lisäksi myös ulkomaisten oikeudenhaltijoiden oikeuksia (tuomio 14.9.2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, 28 ja 29 kohta).

49 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kilpailuviranomaisen on osoitettava, että väärinkäyttö vaikuttaa tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kun yhteishallinnointiorganisaation hinnoittelukäytäntöä pidetään väärinkäyttönä, sen osoittamiseksi, että tämä väärinkäyttö on omiaan vaikuttamaan merkittävästi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, riittää, että osoitetaan, että kyseinen yhteishallinnointiorganisaatio hallinnoi paitsi haltijoiden, jotka ovat sen jäsenvaltion kansalaisia, jossa sillä on monopoli, myös muiden jäsenvaltioiden haltijoiden oikeuksia.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa

on tulkittava siten, että

se, että tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatio ei ota huomioon majoitusliikkeiden käyttöastetta laskiessaan korvauksia, jotka on maksettava vastikkeena majoitusliikkeille myönnetystä lisenssistä tekijänoikeudella suojattujen teosten asettamiseen saataville, voi kaikista merkityksellisistä seikoista riippuen antaa osaltaan aihetta todeta määräävän markkina-aseman väärinkäyttö, joka muodostuu kohtuuttomasta hinnoittelukäytännöstä, edellyttäen että tarkistetaan, onko näiden maksujen taso liian korkea suhteessa teosten käytön luonteeseen ja laajuuteen sekä käytöstä syntyvään taloudelliseen arvoon.

2) SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa

on tulkittava siten, että

määräävän markkina-aseman väärinkäytön toteamiselle on riittävät perusteet silloin, kun on osoitettu, että kyseinen menettelytapa voi vahingoittaa toimivan kilpailun rakennetta, eikä ole tarpeen osoittaa, että mainitulla menettelytavalla on lisäksi kyky aiheuttaa välitöntä vahinkoa kuluttajille.

3) SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa

on tulkittava siten, että

kilpailuviranomaisen on osoitettava, että väärinkäyttö vaikuttaa tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kun tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaation hinnoittelukäytäntöä pidetään väärinkäyttönä, sen osoittamiseksi, että tämä väärinkäyttö on omiaan vaikuttamaan merkittävästi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, riittää, että osoitetaan, että kyseinen tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatio hallinnoi paitsi haltijoiden, jotka ovat sen jäsenvaltion kansalaisia, jossa sillä on monopoli, myös muiden jäsenvaltioiden haltijoiden oikeuksia.

Allekirjoitukset